Sotkamon kunta toteaa lausuntonaan HE281/2022 seuraavaa:

1. Sotkamon kunta näkee yleisesti lakiluonnoksen vastaavan niitä tavoitteita mitä maan hallitus on tavoitellut lakivalmistelua käynnistäessään. Suunniteltu verotusjärjestelmä on suhteellisen nopeasti käyttöön otettavissa ja se toteutettavissa kustannustehokkaasti. Suunniteltu malli selkeä ja mahdollistaa edelleen myös uusienkin kaivosten kannattavasti avaamisen maassamme.

2. Sotkamon kunta näkee esityksen mukaisen rojaltien käyttöön perustuvan mallin selkeänä ja käyttökelpoisena, sillä verotulojen kohdentuminen tapahtuu nimenomaan kunnan alueella tapahtuvaan maaperän ja sen uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöön. Veron kokonaistuottotavoitteeksi on asetettu 25 miljoonaa. Tätä tavoitetta tulee tarkastella ylöspäin, jos Suomeen avataan uusia merkittäviä kaivoksia tai tarkastella alaspäin, jos kaivosten määrässä tai kannattavuudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia alaspäin.

3. On huomioitava, että kaivosten työllistävän vaikutuksen ja niiden tuoman elinvoiman lisäyksen myötä kaivoskunnille aiheutuu kustannuksia vaativia investointeja kaivostoiminnan käynnistyttyä. Kaivostoiminnan seurauksena voi nousta tarpeita aiemman tieverkon investointeihin sekä muuhun infrarakentamiseen, lisääntyvää tarvetta päivähoidon ja koulujen palveluille sekä asuntorakentamiselle. Lisäksi esimerkiksi matkailukunnissa on käytettävä lisäpanostuksia imago- ja mainemarkkinointiin matkailun näkökulmasta.

4. Esityksessä on hyvin huomioitu, että kaivosveron muodostuminen määräytyisi metallimalmien osalta sen ajankohdan perusteella, jona verovelvollinen toimittaa sen rikastettavaksi, ja muiden kaivosmineraalien osalta ajankohtana, jona kaivosmineraali louhitaan. Nämä seikat huomioiden kaivosvero ei oletettavasti muodosta estettä kannattavalle kaivostoiminnalle, aiheuta uusien kaivosinvestointien viivästymistä tai suunniteltujen kaivosinvestointien peruuntumisia. Kaivosvero tulee maksaa kaikissa tilanteissa kaivospaikkakunnalle, jossa louhinta tapahtuu.

5. Koska kaivosveron tavoitteena on saada korvausta luonnonvarojen käytöstä ja vero muiden kuin metallimalmien osalta perustuu louhintamääriin, on tärkeää, ettei vero ohjaa väärällä tavalla kaivostoiminnan investointeja eikä aiheuta toiminnan vääränlaista supistumista.

6. On huomioitava, että kaivostoiminnan kaikki vaikutukset, myös negatiiviset, kohdistuvat nimenomaan kaivospaikkakuntaan. Samalla tavalla toimitaan jo tällä hetkellä voimalaitosveron osalta. Verohyöty tulee kuntaan, jossa voimalaitos sijaitsee vaikka esim. vesivoima voi virrata useiden muiden kuntien kautta. Yhteiskunnallinen yleinen hyöty ja jako-osuus tulee huomioiduksi siinä, että kaivosveron tuotto jakautuisi kunnat 60% ja valtio 40%.

7. Valtion saamaa 40% verohyöty tulee käyttää kaivosten vaikutuspiirissä oleviin alueisiin KAL-rahana, jota voidaan käyttää esimerkiksi infra-hankkeissa, ympäristöjen ennallistamiseen tai muuhun kaivostoiminnan vaikutusten tasaamiseen tai kaivostoimintaa edistäviin hankkeisiin KAL-alueilla. Mallia rahan käyttöön voitaisiin ottaa MAL-sopimuksista, joita valtio on solminut suurten kaupunkien kanssa.

8. Kaivosveroa ei tule sisällyttää valtionosuuksien tasausjärjestelmään. Varsinkin tilanteessa missä hyvinvointialueuudistuksen vuoksi valtionosuuksissa on tapahtunut isoja muutoksia.

Kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen
mika.kilpelainen@sotkamo.fi
p. 044-7502111